Omizje v gostilni pri Kovaču v Loškem potoku ob priliki, ko je g. učitelj P. Ločnik „slovu jemau“, zložilo **5·16 K**; g. Janez Meze iz Gornjega Logatca (Bekovavas št. 1.) **15 K**; g. Anton Lomšek iz Kala (Avče) na Goriškem **70 h.** Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Albina Gerželj, Ljudmila Zavertanik, Ant. Stres in Janko Gerželj, vsi iz Cerknega na Goriškem; Fran Zoré iz Šmartna pri Tuhinju; Božena Kreč, Marija Goričan in Lovro Serajnik, vsi iz Prihove na Štajerskem. Bog plati!

Osebne vesti na Kranjskem. Nadučitelj Jos. Franke v Št. Petru pri Novem mestu je dobil zaradi bolezni dopust in ga nadomešča Marija Grobovškova, doslej suplentinja v Dobrepoljah. Interimistično vodstvo prevzame def učiteljica Marija Ažmanova. — Ivan Kren, def. učitelj v Kočevju, se je odpovedal službi.

Osebne vesti na Štajerskem. Definitivno so nastavljeni na Pilštajnu dosedanji pomožni učitelj Fr. Staufer, pri Sv. Duhu pri Radgoni ondotna suplentinja Ana Ciuhova, pri Sv. Jurju na Ščavnici ondotna suplentinja Ema Cenkovičeva in pri Št. Lovrencu nad Mariborom Adelh. Wanturjeva, doslej suplentinja v Vitanju.

Šolske vesti s Koroškega. V seji c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 27. marca 1908 je bil imenovan za nadučitelja v Domačalah učitelj Tomaž Blûml v Malošče, za nadučitelja v Gradenegu učitelj Mihael Kropf na Rudi in za učitelja v Čačah učitelj Gustav Srebrnik v Podgorjah. — Premeščen je učitelj Ludvik Primoschitz iz Domačal v Celovec. — Razpisana so sledeča mesta: Enorazrednica v Slov. Plajberku. Znanje slovenščine se zahteva. Učiteljsko mesto na trirazrednici v Skočidolu za učiteljico.

Pletarsko šolo ustanavljajo v Šturji na Vipavskem. Koristno bi bilo, da pride kmalu do ustanovitve.

Katehetski sestanek v Spljetu bo 4. in 5. septembra t. l. Udeleže se ga dalmatinski veroučitelji srednjih, meščanskih in ljudskih šol. Predaval bo pomožni škof V. Palunko.

Umrla je dne 15. t. m. učiteljica v Poljanah nad Škofjo Loko gospodična Evgenija Pader. Pogreb je bil v petek, 17. t. m. ob 6. uri pop. v Škofji Loki.

Umrl je dne 9. t. m. po dolgi in mučni bolezni zopet eden najboljših naših prijateljev in podpornikov, g. Peter Mayr, veleposestnik in gostilničar v Kranju. Za šolo in učiteljstvo se je vedno vnemal in rad zahajal v učiteljske družbe, zato pa mu je tudi učiteljstvo rado vračalo milo za drago in posečalo ob svojih sestankih le njegovo gostilnico, kjer smo se čutili kot v domači hiši. Posebno pa je bil še naklonjen našemu „Učiteljskemu konviktu“, čigar prvi pokrovitelj je bil že ob postanku društva l. 1895. in nam kot drugega pokrovitelja v Kranju pridobil svojega prijatelja, ondotnega pred letom dni tudi že umrlega veleposestnika g. Karla Florjana. Bil je tudi vesten poverjenik konviktovih „krajcarskih knjižic“, na katere je zbiral in sam še mnogokrat dodal lepe zneske za to naše prepotrebno društvo. Kot sin stare narodne hiše je bil iskren rodoljub in rad podpiral vsa narodna in dobrodelna društva. Bil je mestni odbornik, član ravnateljstva mestne hranilnice, častni član „Sokola“, mnogoletni odbornik „Čitalnice“ in režiser čitalniških iger, večletni marljivi tajnik gasilnega društva itd. Da je v letih najhujšega nemškutarskega pritiska ob volitvah v deželni zbor ohranilo mesto Kranj edino svoje narodne lice, je bila nemala zasluga pokojnikova in njegovega prej imenovanega umrlega prijatelja Karla Florjana. Takih mož bi bilo treba našemu narodu in takih prijateljev našemu učiteljstvu; zato pa ostane med nami njegovo ime v najblažjem spominu. Počivaj mirno, blaga duša, v zemlji domači, ki si jo tako iskreno ljubil! R.

15.000 kron je dovolila kranjska hranitnica („Sparkasse“) nemški šoli na Jesenicah. Radovedni smo, kje leže akti za ustanovitev, oziroma za zidanje novih šol na Jesenicah in Savi!

Kraj. šol. svet v Radovljici je prešel v napredne roke. Volitev novega kraj. šol. sveta, ki se je vršila dne 14. t. m. ob 11. uri dopoldne je značilna. Od 28 odbornikov volilcev občin Lancovo, Lesce, Predlog in Radovljica je volilo 25, oziroma 26 listo naprednih kandidatov, a lista starih radovljiških konservativcev je dobila 3, oziroma 2 glasa. Voljeni so: Gogala Josip, Vogelink Tomaž, Mulej Valentin, Pogačnik Josip in dr. Vilfan Janko. Namestnika pa: Fürsager Leopold in Kunstelj Rudolf. — O zanimivih zaprekah te volitve izpregovorimo prilično v posebnem članku, ki bo zanimiv v mnogih ozirih.

Iz seje c. kr. okraj. šolskega sveta radovljiškega, ki se je vršila dne 8. aprila t. l. ob 4. uri popoldne. Predsednik naznanja, kar se je ukrenilo ex praesidio, namreč da se je nastavilo nekaj suplentinj in dalo nekaj dopusta. — Sklene se dalje, ugoditi c. kr. dež. šol. svetu, da razpiše nadučiteljsko mesto v Kropi. Glede razširjatve trirazrednice v štirirazrednico se sklene, da se razširi sedanje šol. poslopje toliko, da se dobe primerni prostori za štirirazrednico. — Vlogi krajnega šol. sveta v Kranjski gori se ugodi le toliko, da se počaka samo še letos z razširjatvijo tamošnje dvorazrednice, a v principu se izreče c. kr. okr. šol. svet za razširjatev. — Pripoznajo se sledeče petletnice: Ani Zevnik — Gorje III. s 1. aprilom 1908; Ani Božič — Kamna gorica I. s 15. avgustom 1907, Ign. Laberniksu — Leše I. s 20. jan. 1908, Mart. Humku — Bob. Bistrica III. s 1. marcem 1908, Giseli Eisenhart — Bela peč II. s 1. febr. 1908. — S toplim priporočilom se odstopita dve prošnji za denarno podporo c. kr. dež. šol. svetu. Priporoči se dalje uvedbo nerazdeljenega celodnevnega pouka v Ratečah, a ugovarja se enaki prošnji kraj. šol. sveta Lesce z opazko, da se stori vse potrebno, da se ta šola razširi v dvorazrednico že s prihodnjim šol. letom. Odobri se dnevni red okr. učit. konference za l. 1908., kakor ga je sestavil stalni odbor v svoji zadnji seji. Odobre se slednjič inšpekcijska poročila ljudskih šol. Ovsiše in Kropa kakor tudi ono ponavljalne šole v Gorjah. —a.

Glavno letno poročilo o ljudskem šolstvu na Kranjskem za leto 1907 izide letos tiskano. C. kr. deželni šolski svet je pozval vsa šolska vodstva, naj glavno poročilo takoj naroče za lokalne učiteljske knjižnice. Cena vsakemu izvodu 1 K.

Drugi roditeljski sestanek v Št. Jerneju na Dolenjskem. Ogromna udeležba. Velika šolska soba je natlačeno polna; ljudje stoje po hodniku. Roditeljski sestanek otvori tov. nadučitelj Trost. Kot prvi predavatelj nastopi obče priljubljeni zdravnik g. dr. Bela Češarek, ki govori o temi „Najhujši sovražniki“. V poljudnem, s finim humorjem prepojenem govoru je slikal g. zdravnik najhujše sovražnike človeštva nalezljive bolezni. Preprosto in razumljivo je kazal bojna sredstva proti raznim bakcilom s posebnim ozirom na škrlatico, ki je grozno razsajala v Št. Jerneju. Njegov govor je naredil najboljši vtisk in izzval viharno odobravanje. Prosimo g. zdravnika, da nam pri prihodnjih sestankih ne odreče svojega sodelovanja. Drugo točko „Potovanje v Pariz“ je mojstrsko rešil tov. Zagorc, nadarjen in jako marljiv učitelj, ki pa mora, nameščen na paralelki, na splošno obžalovanje oditi iz Št. Jerneja, da postane drugod definitiven. Tako izgubljajo na Kranjskem šole zaradi nesrečnih paralelk svoje najboljše učne osebe. Z zadnjo točko „Napoleonove vojne“ je zaključil tov. nadučitelj Trost sestanek, spominjajoč se v navdušenih besedah našega dobrega cesarja, ki obhaja letos 60 letnico svojega vladanja. Krepki živio-klici so zaorili po šolskem poslopju, in občinstvo se je razhajalo zadovoljno, da je videlo in slišalo zopet nekaj lepega in koristnega. Med mnogobrojnimi udeleženki nam je posebno omeniti narodnih dam iz Kostanjevice, ki so se skoraj polnoštevilno udeležile tega sestanka. Bodi vam na tem mestu, čestite dame, izrečena najlepša zahvala za vaše simpatije do šole in učiteljstva ter vaše rodoljubno delovanje na polju ljudske prosvete!

Prvi izkaz doneskov za spominsko ploščo Strmšku. Darovali so gg. E. Slanc, nadučitelj pri Sv. Bolfenku, 5 K: Dr. J. Hrašovec, odvetnik v Celju, 5 K; D. Lesjak, učit. v Rušah, 3 K; R. Mencin, učit. pri Sv. Petru niže Maribora, 2 K; J. Zemljan, učiteljica na Igu, 2·50 K; A. Gradišnik, nadučit v Polju, 3 K; M. Kožuh, učit. v Konjicah, 2 K; J. Bertok, naduč. 1 K, E. Šauli, učiteljica 0·50 K, oba v Lazaretu pri Kopru; F. Jurkovič, nadučitelj, 2 K, I. Dobelak, učit., 15 K, F. Ferline, učit., 10 K, H. Šumer, učit., 10 K, vsi v Šmarju; J. Stritar, nadučit., 5 K, D. Debelak, učiteljica, 5 K, oba pri Sv. Vidu; A. Brezovnik, nadučit. v p. v Vojniku, 2 K; J. Hribernik, šol. vodja, 5 K, O. Fink, učiteljica, 5 K, A. Zavašnik, učiteljica, 5 K, kraj. šol. svet 10 K, pri Sv. Petru na Medvedovem selu; J. Spritzer, naduč. pri Sv. Marjeti, 10 K; dva gospoda v Mariboru po J. Spritzerju, nadučit. pri Sv. Marjeti, 2 K; V. Žurman, posestnik, 1 K, K. Pažon, stud. iur., 1 K, L. Boezija, stud. iur., 1 K, vsi pri Sv. Križu. Skupaj: 118 K.

Šmarje pri Jelšah, dne 13. aprila 1908.
H. Šumer.

Tajna kvalifikacija na Štajerskem. Štajerski „Lehrerbund“ je pred nekaj meseci vložil obširno in dobro utemeljeno prošnjo na deželni šolski svet, naj se tajna kvalifikacija učiteljstva odpravi. O uspehu te prošnje bomo svoječasno poročali.

Čebelarski shod v Št. Janžu v Rožu na Koroškem se vrši velikonočni ponedeljek ob 4. uri pop. pri Tišlerju. Na shodu predava zastopnik osr. čebelarskega društva iz Ljubljane tov. Ant. Likozar.

Otrok zgorel. V Gorjuši pri Bledu je zgorela 4letna hči zakonskih Kovačičev. Prišla je preblizu ognja, ki ga je napravila mati za hišo. — Učiteljstvo naj pri vsaki priliki opozarja starše, da naj pazijo na otroke in ogenj. Za to je prilika zlasti pri roditeljskih sestankih.

Iz Cerkelj pri Krškem nam pišejo: Roditeljski sestanek na tukajšnji štirirazrednici se je vršil dne 5. aprila. — Vabilu šolskega vodje se je odzvalo toliko ljudi, da je bila prostorna šolska soba natlačeno polna. Po običajnem pozdravu in nagovoru domačega nadučitelja E. Bohinca, ki je vnovič opozarjal stariše na važnost učiteljskih sestankov, je predaval tovariš nadučitelj Ivan Malnarič iz Sv. Križa o „slepi materini ljubezni“. Podal je s poljudnimi besedami velike napake pri domači vzgoji ter z izbranimi prilikami kazal na veliko gorje, ki ga je neštetokrat zakrivila mati v svoji prevroči ljubezni do svojega ljubljenca. Temu je sledilo predavanje gosp. c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Lj. Stiasnyja: „Potovanje do severnega večnega ledu“. G. nadzornik, ki je delaven in vnet za povzdigo šolstva ter naobrazbo ljudstva, je pohitel k nam ter opisal v velezanimivem govoru severne kraje, ki jih je pretečeno leto sam prepotoval, tamošnje ljudstvo in njih odnašaje. Predavanje se je pojasnjevalo z mnogimi krasnimi skioptiškimi slikami. Vsi predavatelji so želi obče priznanje in zahvalo. Tako je tudi ta sestanek uspel v splošno zadovoljnost. Sestanka se je udeležilo tudi 15 sosednih učiteljev in učiteljic ter mnogo drugih gostov, ki so se po sestanku zbrali v lep krožek, kjer se je pred vsem izražalo veselje nad zopetnim imenovanjem učiteljstvu tako naklonjenega in priljubljenega c. kr. okrajnega šol. nadzornika, Lj. Stiasnega

Slovansko dijaštvo v Pragi je imelo 29. pret. m. protestno zborovanje, na katerem je govoril o slovenski vseučiliščni zadevi jurist J. Pučnik, rekoč med drugim, da se je zadovoljil drž. poslanec Korošec pri debati o proračunu glede vseučilišč z golo resolucijo, ki pa se ne dotika naših striktnih zahtev. Sprejeta resolucija ostro obsoja nastop slovenske delegacije, da si je dala vezati roke ter je zamolčala slovenske že tolikrat formulirane zahteve, ter zahteva od delegacije, naj vsaj pri razpravi o srednjem šolstvu izpolni svojo dolžnosti.

Šolsko zdravstvo.

Zobne krtačice za učence. V predmestju Friedenau pri Berlinu je nasvetoval šolski zdravnik, da se nabavijo učencem zobne krtačice na občinske stroške. Učenci bi se na ta način privadili, da bi pazili na svoje zobe. Učencem bi se krtačice razdelile s priporočilom, da naj jih pridno rabijo. Dobili bi jih tudi otroci imovitejših staršev.

Odbor morskega zdravilišča v Gradežu sprejme letos brezplačno 50 škrofuloznih otrok z Goriškega v starosti 6 do 12 let. Prošnje naj se vlagajo do 15. maja v mestu Gorici potom municipija, na deželi potom okr. glavarstev. Priložiti je domovinski list, zdravniško izpričevalo, izpričevalo o cepljenih kozah in ubožni list.

Razgled po šolskem sveut.

— **Italijanski dijaki v Trstu.** V Milanu se je sestavil dijaški odbor, ki zastopa odposlance raznih italijanskih vseučilišč. Ta odbor hoče prirediti izlet dijakov v Benetke, Trst, Istro in na Reko.

— **Ruska gimnazija v Pragi.** „Novo Vreme“ poroča, da namerava ravnatelj zasebne gimnazije v Kievu, H. Petr, v Pragi ustanoviti rusko gimnazijo in da se pri vladi zanj zavzema dr. Kramař.

— **Abstinencija pri dijaštvu.** Češko dijaštvo je osnovalo organizacijo, ki bo delovala proti pogubnim posledicam nezmernega uživanja alkohola.

— **Malorusko vseučilišče.** Kakor poročajo listi, nameravajo v Przemyslu ustanoviti malorusko vseučilišče.

— **Za profesorski pokojninski zakon** je podaril ameriški milijardar Carnegie 25 milijonov frankov. S tem darom so dosegle Carnegieve ustanove 750 milijonov kron.

— **Ugodnost za učiteljstvo.** Parobrodno društvo „Dalmacija“ je dovolilo na svojih parnikih učiteljem in učiteljicam znižano vožnjo.

— **Štipendije za obrtne šole za Istrane.** Naučno ministrstvo podeli v šolskem letu 1908/09 več štipendij dijakom državnih, obrtnih in podobnih šol, kakor so učiteljišča za tkalsko obrt, c. kr. strokovne šole za posamezne obrti, šole za zgradbene in rokodelske umetnike itd. Prošnje je vložiti pri namestništvu v Trstu do 15. maja t. l.

— **„Legina“ šola v Banjolah v Istri** ima na papirju 36 učencev, v resnici pa obiskuje šolo le deset otrok. Učitelj Corradini se je odpovedal službi. Šolo bodo menda zaprli, kakor se je pred letom dni zgodilo šoli v Raklju. Za take šole žrtvuje siromaška Istra na leto po 10.000 K.

— **Slovenska kmetijska šola na Spodnjem Štajerskem** še ne bo kmalu otvorjena. Dežela daje Pisančevo veleposestvo za eno leto v najem — torej pred l. 1910. še ni misliti na slovensko kmetijsko šolo na Spodnjem Štajerskem.

— **Sedemdesetletnico** je praznoval 2. aprila vseučiliški profesor dr. Josip Kalousek v Pragi.

— **Madjarske šole na Hrvaškem.** Madjarsko šolsko društvo „Julian“ namerava v Oseku ustanoviti madjarsko šolo, dasi je tam le malo madžarskih družin. Šola pojde torej na lov na hrvaške otroke.

— **Zagrebška vseučiliška knjižnica zopet odprta.** Dne 30. marca so zopet odprli vseučiliško knjižnico v Zagrebu ter jo stavili dijaštvu na razpolago. Istega dne popoldne so odprli tudi glavna vrata vseučilišča. Akademični senat je imel sejo. Sklepi niso znani.

— **Nove šole na Ruskem.** V dumi je predložilo 94 poslancev načrt, naj se iz proračuna sv. sinode za l. 1908 dovoli 4 milijone rubljev za nove cerkvene šole. Ko je govoril k predlogu poslanec Puriškević ter napadel predsednika, je predsednik predlagal, naj se govornik izključi is seje. Predlog je obveljal.

— **Nemški otroški vrtec v Pulju.** „Polaer Tagblatt“ dela propagando za nemški otroški vrtec, ki ga ustanovi v Pulju tamošnja ženska in moška podružnica „Südmarke“. Imenovani list prosjači za prispevke, češ, da ustanovitev nemškega vrtca nima nič opraviti s politiko. Če je le res!

— **Za šolo v Wildalpnu na Štajerskem** hoče prispevati dunajski občinski svet 5000 K, če da štajerski verski zaklad vsaj polovico navedene vsote.

— **Preosnova pouka za enoletno prostovoljstvo.** Vojaška oprava bo pouk za enoletne prostovoljce preosnovala. Zmanjšala se bo teorija in polagala večja važnost na praktiško izvežbanje. Že med osemtedensko rekrutno izvežbo se bodo nekateri teoretiški predmeti poučevali. S tem in z zmanjšanjem teoretiške učne vsebine v drugi izurbeni dobi se bo doseglo, da se bo poučevanje lahko zaključilo sredi marca. Nato se bodo prostovoljci 4 do 6 tednov vadili v posebnih oddelkih na posebnih vežbališčih. Šele nato bodo prideljeni svojim stotnijam. Izjema v tem oziru bo le pri konjenici, kjer odidejo prostovoljci po drugi učni dobi takoj k eskadronom.

— **Slovenska kmetijska šola v Št. Juriju ob južni železnici.** V poljedelskem ministrstvu so se jako začudili vesti, da deželni odbor zavlačuje ustanovitev slov. kmet. šole v Št. Juriju. Država je svoj prispevek že pripravila in se lahko vzdigne vsak čas. — Tudi deželni odbor se je menda premislil in stavba šole je bila že razpisana do dne 15. t. m. Upamo, da odslej ne bo nobenega vzroka več za pritožbe.

— **Graško vseučilišče** je štelo v minulem zimskem tečaju 2063 slušateljev (leta 1906/07 do 2074), in sicer je bilo med temi 952 juristov, 365 medicincev in 658 filozofov.

— **Malorusko vseučilišče.** „Glos Przemyslskie“ poroča, da je baje za novo malorusko vseučilišče že določeno mesto Przemysl. Ali kakor se govori, noče vlada nikakor pristati, da se osnuje malorusko vseučilišče, kjer se boji spopadov med Poljaki in Malorusi.

— **Na „nemški“ realki v Gorici** je bilo 1907. l. 234 Lahov, 129 Slovencev in 55 — petinpetdeset — Nemcev. Živela enakopravnost!

— **Ljudskošolskih učiteljev in učiteljic** je v Združenih državah Severne Amerike nad 500.000, in sicer učiteljev je $^4/_5$, a učiteljic $^1/_5$. Šolarjev je okrog 16,000.000, a izdatki za šolstvo znašajo povprečno na leto 1.300,000.000 kron.

— **Šolstvo v Novem Yorku.** Ljudskih šol ima to svetovno mesto 629, a mestni zastop je sklenil sezidati 75 novih šol v vrednosti 130,000.000 kron. V te šole pohaja 688.805 šolarjev, ki jih poučuje 16.265 učnih oseb. Učiteljske plače dosegajo malenkost 85,000.000 kron. Šolskih nadzornikov je pa ravno 100. —g—

— **Šolstvo v Bosni in Hercegovini** l. 1905/6. V tem letu je bilo po uradni statistiki 337 ljudskih šol, in sicer 253 javnih, ki jih vzdržujejo verske občine, in sicer 70 pravoslavnih, 31 katoliških, 10 protestantovskih in 1 hebrejska. Nanovo je bilo ustanovljenih 10. Šolarjev je bilo v tem letu 33.598, in sicer 13.597 pravoslavnih, 13.341 katoliških, 5903 mohamedanskih, 1340 hebrejskih, a 518 drugih veroizpovedanj. — Srbskih šol je 22, kjer poučuje 22 učiteljev in 11 učiteljic. —e—

— **Šolstvo na Ruskem.** Na Ruskem pride na 1000 prebivalcev 42 učencev višjih šol in višjih gimnazij, na Srbskem istotako, na Romunskem 50, na Laškem 84, Grško in Bulgarija po 96, Špansko 107, Belgija 125, Dansko 132, Avstrija 140, Francija 143, Švedska 146, Nemčija 147, Angleška 150, Norvegija 153, Švica 154, Holandija 160. — Na Ruskem pride na 190.000 prebivalcev ena srednja šola, nižje stoji Srbija (131.000) in Bulgarija (150.000), vse druge države stoje bolje, najbolje pa Švica, Belgija in Norvegija, kjer pride ena srednja šola na 26.000 prebivalcev. Rusija ima 8 vseučilišč, vsako vseučilišče za $23^1/_2$ milijona prebivalcev. Avstrija ima 11 vseučilišč, na vsako pride 4 in pol milijona ljudi, Bulgarija ima 8,750.000 prebivalcev in eno vseučilišče. Nemci imajo 22 vseučilišč, na $3^3/_4$ milijona prebivalcev eno, a v Švici je že na 475.000 duš eno vseučilišče. Na Ruskem jih na 1000 rekrutov 620 ne zna brati in pisati, nižje stoji še Rumunija, kjer jih je na 1000 rekrutov 690 analfabetov in na Srbskem 796. Na Laškem ne zna na 1000 rekrutov 307 brati in pisati, na Grškem 300, v Avstriji 222, v Belgiji 83, na Francoskem 40, na Holandskem 31, na Angleškem 10, v Švici 4 in pol, na Danskem 2, v Švediji 0·8, na Nemškem 0·4.

— **20letnica prve slovenske šole v Trstu.** Dne 4. vinotoka l. 1888. je dobila družba sv. C. M. dovoljenje od tržaškega namestništva, da sme odpreti pri sv. Jakobu v Trstu enorazrednico s slovenskim učnim jezikom, in 15. vinotoka l. l. se je otvorila prva slovenska šola v Trstu. Leta 1893. ji je bila podeljena

pravica javnosti. Dosedaj je narasla na pet razredov z dvema vzporednicama. Lepo število učencev je že izšlo tekom dveh desetletij iz družbine tržaške šole. Mnogo jih je objelo tujstvo in jih iztrgalo slovenstvu, nakaj pa jih je ostalo zvestih naukom, ki so jih prejemali v Ciril-Metodovi slovenski šoli. Kakor poroča „Edinost", hočejo ti osnovati klub, ki mu bodo člani le nekdanji učenci in učenke slovenske šole v Trstu. Šolsko knjižnico pri sv. Jakobu nameravajo izpopolniti tako, da bo porabna tudi izstopivšim učencem in učenkam. Klub bo napravljal vrhutega prostonarodna predavanja in širil med občinstvom zanimanje za slovensko šolstvo v Trstu. Ta zasnova je jako srečna in nič lepše bi se ne mogla proslaviti 20 letnica naše tržaške šole, kakor da se ji na nameravani način zagotovi sad njenega delovanja. V Ciril-Metodovi šoli vzgojena mladina ostani slovenska. Iz nje naj vstanejo značajni borilci za slovensko stvar. Zaslugo za to, da se Slovenstvo v Trstu tako hitro in močno širi, ima v prvi vrsti tudi ta šola družbe sv. Cirila in Metoda. Kranjski klerikalci so seveda proti tej družbi in ji nasprotujejo, kjer le morejo!

Z gospodarskega polja.

= **Nove kmetijske podružnice na Štajerskem.** Na 85. občnem zboru c. kr. kmetijske družbe za Štajersko so se oddobrile ustanovitve podružnic pri Malinedelji, v Šmarji, v Mestinji, na Planini in v Ponikvi ob j. žel. Po Spod. Štajerskem napreduje prava kmetiška organizacija.

= **K agrarnemu vprašanju v Bosni in Hercegovini.** Islamski akademiki iz Bosne in Hercegovine so imeli nedavno na Dunaju shod, na katerem so sklenili glede argrarnega vprašanja resolucijo, da agrarno vprašanje v okupiranih pokrajinah sploh ne obstoji in da je razmerje med lastniki zemlje in med nje obdelovalci le navadna pogodba o najemu nepremičnin in da se morejo take pogodbe vsak čas na zahtevo ene ali druge stranke razdreti, ako se ne izpolnjujejo pogoji. Naj se torej odpravijo vse naredbe, ki krhajo in manjšajo lastninsko pravico. V varstvo muslimanskih posestev naj se pomnoži orožništvo. Za slučaj, da bi se škodnika ne našlo, naj se naloži kontribucijo na okolico, v kateri se je škoda zgodila.

= **Kanal med Dunavom in Savo.** Ogrski trgovinski minister je obelodanil svoj načrt glede gradnje kanala med Dunavom in Savo.

= **Podporni zaklad za delavske vdove** ustanovi trboveljska premogokopna družba o priliki cesarjevega jubileja. Občni zbor družbe je določil v to svrho 20.000 K.

= **Mednarodna perotninska razstava** se je vršila meseca decembra v Budimpešti. Razstavljena je bila perotnina vsake vrste, različni stroji za umetno valenje, umetno hranjenje piščet itd. Razen perotnine je bilo razstavljeno tudi mnogo plemen domačih zajcev. Med razstavljenimi kokošmi so bili najboljši „orpingtoni". Bili so vredni po 10 do 500 K komad. Najlepša goska je stala 300 K. Med golobi so se posebno odlikovali „pismonoši", stali so do 300 K vsak. Najdražji je bil med kunci belgijski „velikan", namreč nad 200 K.

= **Poraba mleka v Kodanju** je jako velika; večja kot v Berlinu. Mleko je poceni; prodajajo liter po 21 vinarjev. Posebni avtomati prodajajo dan in noč gorko mleko po 8 vinarjev četrtliter. Mleko dobavljajo danskemu glavnemu mestu velike mlekarnice.

= **Beda v Ameriki.** V Združenih državah je uboštvo med delavstvom vsak dan večje. V velikih mestih se zato dogajajo veliki delavski izgredi. V Filadelfiji je bil 1. t. m. med delavstvom krvav boj. Le s težavo in z orožjem je razgnala policija množico.

= **Podraženje zdravil.** Z novo takso so se zdravila izdatno podražila. Dražjih je 194 zdravil.

= **Dalmatinska razstava v Monakovem.** V tem mesecu otvore v Monakovem na Bavarskem dalmatinsko razstavo, na kateri bosta izloženi dalmatinska hišna industrija in obrt.

= **Slovenska posojilnica v Kočevju** je ustanovljena in je že začela poslovati. Slovenci Kočevskega okraja so bili doslej v kreditnih stvareh skoro popolnoma navezani na nemške Kočevarje. Ustanovitev tega zavoda je zaradi tega velevažnega pomena za tamkajšnje Slovence.

= **Ali naj bo seme staro ali sveže?** S poizkusi je dognano, da kaljivost nekaterih semen ni največja v prvem letu, ko se je seme pridelalo. Nekatera semena jako dobro uspevajo, tudi če so starejša, posebno kumare, redkev, korenje in kolaraba.

= **Jubilejna razstava v Pragi** bo oficialno otvorjena dne 14. maja. Kakor zastopnik cesarjev otvori razstavo prestolonaslednik Fran Ferdinand.

= **Sadno drevje** obeta letos mnogo cvetja. Da bi le bilo vreme v aprilu ugodno in upati smemo na bogato letino. Tupatam pa je slana mandeljnovo cvetje že nekoliko osmodila.

= **Računski zaključek južne železnice.** Južna železnica je priobčila svoj računski zaključek za leto 1907. Iz tega zaključka je razvidno, da je v minulem obratnem letu bilo prebitka 1,292.583 K nasproti 5,228.203 K v letu 1906.

= **Gradba novih modernih hotelov v Istri.** Kakor v Pulju tako namerava avstrijsko „Riviera-društvo" zgraditi nove moderne hotele tudi v Poreču in Rovinju ter urediti več stalnih avtomobilnih zvez za promet s tujci. Občni zbor društva, ki bo v kratkem na Dunaju, stori v tem pogledu končne sklepe.

Raznoterosti.

× **Preradoviću,** znanemu velikemu hrvaškemu pesniku, vzidajo ploščo na rojstni hiši v Grabovnici.

× **Silen potres** so imeli v mestu Meksiki v Ameriki. Poškodovanih je več hiš, ranjene so štiri osebe. Istočasno je bil potres tudi v mehikanskem mestu Mipali, ki ga je čisto razdejal. Izbruhnil je požar, da je sedaj vse v plamenu. Kdor je ostal živ, beži iz mesta. Mipala šteje 15.000 prebivalcev.

× **Delovanje srca!** Najmarljiveji organ našega telesa je srce. Od prvega do zadnjega dihljaja dela neprestano podnevi in ponoči. Dete v zibelki ne razvija še nikakega znatnega delovanja mišic, ne pokazuje še skoraj nikakega delovanja možgan, pljuča dihajo počasi, ali srce bije okolo 140krat v minuti, torej na dan nad 200.000krat in na celo leto nad 70 milijonkrat. Srce odraslega človeka bije le za polovico tako naglo, ali vendar okolo 35 milijonkrat na leto. Ponoči ne miruje srce niti trenutka. Mi moramo na srce paziti, zakaj vsako nepravilno povišanje telesne delavnosti, pretirano delo, pretiran šport, alkohol, kava, čaj, kadenje itd. je srcu škodljivo.

× **Gosti lasje** so od nekdaj sloveli za največji ženski kras. Dandanes pa se čimdalje bolj opaža, da so ženski lasje oslabeli ter postali redkejši. Lasničarji pripovedujejo, da že često deklicam izpadajo lasje. Največ je temu kriva neumna moda, ker si dajo ženske žgati lase. Nadalje pa se lasje sploh dovolj ne negujejo. Lasje se morajo predvsem pogosto in temeljito prati. Preden se glava umiva, je treba lase splesti v kite ter jih pritrditi na vrh glave, da se pri pranju ne zmršijo. Potem se cela glava dobro izpere v mlačni vodi, v kateri se raztopi do 25 gramov boraksa, in sicer brez mila. Ko je glava sprana, se kite razpletejo ter se še enkrat čvrsto otarejo in posušijo. Vsak večer pred spanjem je treba lase razplesti in čvrsto z ostro krtačo izkrtačiti do kože. Na ta način postajajo lasje svetli, odstranjuje se prah in stari odmrli lasje, učvrsti se koren ter se napravi prostor za nove lase. Ni pa dobro kite močno vezati ali vtikati mednje medene igle.

× **Cementni oklop.** Italijanski inženir Lovrenc D' Adda je predaval v januarju v Genovi na kongresu mornarskih tehnikov in inženirjev o svojem projektu, rabiti neko cementno zmes za oklop bojnih ladij. Seveda je sestava tega cementa tajnost izumiteljeva. Specifična teža je 2·55, velja pa 1 tona 50—60 frankov, specifična teža Krupovega oklopa pa je 8·1. Seveda bi bil oklop D' Addov nekako petkrat debelejši kakor dosedanji. Imenuje pa to novost vojne tehnike oklopni beton. Ubogi mirovni apostoli, še ne zmorete vojnega boga, saj mu tehnika ponuja novo sredstvo za njegovo krvavo delo.

× **Japoska mornarica.** Po nekem francoskem listu hočejo zgraditi Japonci do l. 1911. sledeče ladje: Štiri oklopnice po 21.000 ton z 20 miljami hitrost in s sledečo artilerijo: 12 topov po 30·5 cm, 18 po 15 cm in 12 po 10 cm kalibra. Ladje so menda vse v delu. Razen teh še pet oklopnih križark po 18.500 ton in 25 miljami hitrosti, oborožene pa z 6 po 30·5 cm, 14 po 15 cm in 10 po 10 cm kalibra imajočimi topovi. Dva križarja sta že v delu. Zraven pridejo dve zavarovani križarki in štirje razbijači torpedovk po 91·5 m dolgi, z 900 tonami. Novi oklopni križarki „Kurama" in „Ibuki" imata po 14.850 ton, brzino 21·5 milj Premoga vozi vsaka maksimum 2000 ton. Oboroženi sta vsaka s štirimi topovi po 30·5 cm, osmimi po 20·3 cm, štirinajstimi po 12 cm. Oklop je debel 187, 102 in 127 mm. Prejšnja ruska oklopnica „Orel", zdaj „Iwami", križarka „Warjag", zdaj „Soya" sta popravljeni, ravno tako oklopnica „Mikasa", ki se je bila v Saseho potopila. V morje so izpustili križarko „Jodogowa" s 1250 tonami in 22 miljami.

× **Naša vojna mornarica.** V Trstu sta v delu dve oklopnici po 14.500 ton. Oboroženi bosta vsaka s štirimi 30·5 cm topovi, osmimi 20·5 in 20 topovi po 10·5 cm. S tem stopa tudi naša monarhija v vrsto drugih držav, ker uvede kaliber 30·5 cm in zgradi prvič bojne ladje z nad 10.000 tonami, saj ravnokar dovršena divizija presega le malo 10.000 ton. Za tretjo oklopnico so tudi že pripravili gradivo, toda delati je ne začnejo, dokler ne odide ena s kopnega v svoj element. Vzrok je, ker ni prostora. Razen tega delajo eno križarko s 3000 tonami, šestnajst torpedovk in dva podmorska čolna. Za mornarico izdajo to leto 57,000.000 K.

× **Italija** namerava izdati 1909 l. — 140,000.000 lir za vojno mornarico. Zgraditi pa meni štiri oklopnice po 19.000 ton, šest malih križark in nekaj torpedovk. — Blagor ljudskim žepom, srečna ljudstva. Šolstvu kamenje na pot, zavirati ga z §§ in mizerijo, proletarijat beži v Ameriko, Mara pa sedi za bogato obloženo mizo in se smeje mirovnim komedijantom!

× **Gospodarske razmere na Portugalskem.** Portugalska ima okolo 5 in pol mil. prebivalcev. Industrialnih in trgovskih središč je malo in še ta so neznatna. Sama prestolnica Lizbona ima nekaj nad 350.000 prebivalcev. Oporto glavno, mesto pokrajine enakega imena, ima komaj 150.000 prebivalcev. Druga mesta so mala in neznatna. Podnebje je v Portugalski ugodno; poleti ni prevroče, a pozimi ni premrzlo. Zemlja je rodovitna, toda velik del dežele je sličen ruskim stepam. Portugalsko plemstvo poseduje ogromna posestva, ki jih daje v najem kmetom. Ti so slabo naobraženi (v deželi je 80 odstotkov analfabetov) in primitivni, zato je zemljišče v tej deželi grozno zapuščeno in neobdelano. Morda polovica od vsega dobrega zemljišča je trda ledina, tako da se mora žito za domačo uporabo uvažati odzunaj, akoravno bi ga mogla roditi dežela toliko, da bi se lahko žito izvažalo. Edini pridelek, ki še precej nosi, je vino. Tudi živinoreja je zapuščena, akoravo ima dežela obilno dobrih pašnikov in travnikov. Izvrstne so tudi pasme konj in ovac. Znaten je tudi ribolov, a mnogo dobička ima dežela tudi od soli. V deželi je tudi mnogo bogatih rudnikov železa, bakra, svinca, kositra in oglja, toda vsi ti rudniki se slabo izkoriščajo. Industria je v zadnjih 30 letih prilično napredovala. Omeniti treba sviloreje, industrijo tkanin, rokavic, majolik, vžigalic, ki so državni monopol ter donašajo na leto do pol milijona milreisov. Precej je razvito mlinarstvo, ki odgovarja potrebam dežele. Toda Portugalska mora mnoge industrijske izdelke naročevati v inozemstvu in odtod glavni vzrok neugodni trgovinski bilanci. V zadnjih letih se je izvozilo za 30 mil. milreisov, uvozilo pa za 50 mil. Potemtakem ni čuda, da je Portugalska v minulem stoletju dvakrat bankrotirala. Vzlic temu so državni dolgovi ogromni, tako da pride na vsakega prebivalca 700 K državnega dolga. Portugalska je bila vendar s svojimi kolonijami srečneja nego Španska. Afriške kolonije so štirikrat večje nego Avstro-ogrska monarhija, a v njih živi okolo 8 milijonov ljudi. V Indiji poseduje Portugalska edino še Goa, dva neznatna komada na obali in del otoka Timor, na Kitajski obali pa mali otok Macao. Uprava pokrajin se je v zadnjem času znatno poboljšala, vendar je še slabo urejena. Po zadnji uradni statistiki je leta 1904. znašal skupni promet (uvoz in izvoz) kraljestva z inozemstvom 677 milijonov kron, uračunavši uvoz zlata in srebra za okolu 4 mil. kron. Od tega leta je 1904. bilo izvoza za 253 mil. kron, uvoza 424 mil. torej 171 mil. manj izvoza, a to je za Portugalsko in nje razmere grozna vsota. Naša država izvaža v Portugalsko sladkor, sočivje, riž, dunajske artikle, ki se morajo boriti z berlinskim tekmovanjem. Edino v Oporto se pošilja nekoliko dog za sode. Ostali les se dovaža iz Združenih držav. Železnice, v katerih imajo svoje glavnice francoski in nemški kapitalisti, so l. 1905. razpolagale s 1143 km železniške proge ter so imele po kilometru 17 in pol kron čistega dobička. Paroplovno društvo, ki je subvencijonirano od države, ima 17 parnikov z 28.000 tonelatami, ti vzdržujejo zveze s kolonijami in z Brazilijo, toda angleški in nemški parniki izrabljajo prilično portugalsko morje. Iz navedenih podatkov je razvidno, da je gospodarska slika dežele najnepovoljneja, a to se ima pripisati nedelavnosti raznih vlad in zanemarjenosti prebivalstva.

Listnica uredništva.

M. R. H.: Naše mnenje je, da lahko pojete take pesmi. Če komu ne bo všeč, bo že povedal. Morda se tudi pritoži. Potem se naj izjavi kompetentna oblast. Nemcem je dovoljeno vse, tudi nam mora biti vsaj nekaj.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 747. **Goriško.** 94 1—1

V tem okraju razpisujem ta-le učiteljska mesta:

1. mesto višega učitelja na štirirazrednici v Nabrežini;

2. mesto višega učitelja na dvorazrednicah v Kostanjevici in v Tomaju;

3. mesto učitelja-voditelja na enorazrednicah v Avberu, na Barki, v Mavhinjah, Kobljeglavi, Koprivi, Štjaku, Štomažu in Velikemdolu;

4. mesto učitelja na trorazrednici v Lokvi na štirirazrednici v Nabrežini in na petrazrednici v Komnu in v Sežani;

5. mesto učiteljice na trorazrednici v Lokvi, na dvorazrednicah v Kostanjevici, v Pliskovici in v Štanjelu.

Službeni prejemki so določeni v deželnem zakonu od dne 14. januarja 1906. l. dež. zak. in ukaz. štev. 10.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlože službenim potom podpisanemu uradu v dobi štirih tednov po oglasu tega razpisa v uradnem časopisu „Osservatore Triestino".

Nezadostno opremljene prošnje se zavrnejo.

C. kr. okrajni šolski svet v Sežani,
dne 3. aprila 1908.

Službo 84 3—3

želita menjati dve učiteljici v velikem trgu na južnem Štajerskem ob železnici. II. plačilni razred, prosto stanovanje in kurjava. Več o tem pove upravništvo „Učit. Tov."

Učiteljska tiskarna priporoča vizitke

P. n. učiteljstvu in sl. občinstvu se priporoča

Kavarna Evropa

v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Na razpolago je „Učiteljski Tovariš" in vsi drugi slovenski in velika izbira tujih časopisov. — Za točno postrežbo in dobro pijačo je kar najbolje preskrbljeno.

Anton Tonejc,
kavarnar.

27 26—8

Kaj podeli kavi lepo barvo in prijeten okus?

(8) 26—13

„Zvezdna" in „Ciril-Metodova" kavina primes.

Kupovalke teh izdelkov dobivajo od Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani brezplačno mesečnik „Slovenska Gospodinja".

Fr. Burger

Spodnja Šiška

(pri Ljubljani)

parotovarna lesnih izdelkov in vseh v mizarsko stroko spadajočih del.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

11 26—13

Pišite po vzorce!

Modno blago

volneno in pralno, damsko in moško, platno, damasti, namizni prti, brisače, blago za srajce in vsakovrstno drugo platneno in pavolnato blago stalnobarvni 13 26—12

= ZEFIRI =

prekrasnih modnih vzorcev za srajce, oblačila itd. samo dobre, preizkušene kakovosti priporoča

Razpošiljalnica za platneno in modno blago

V. J. Havlíček a bratr

Poděbradi na Češkem.

Mnogo pohvalnic. Naročila za več nego 15 K pošiljamo poštnine prosto. Zavitek s 40 metri pralnega blaga za 18 K franko.

Pišite po vzorce!

Odlikovane z zlatim zaslužnim križem s krono.

C. kr. privil. tovarne

orgelj in harmonijev

Jan Tuček, Kutna gora

(Češko) 25 26—8

stavi in dobavlja **orglje** vseh velikosti, sistemov in slogov, **harmonije** s stiskalnim in sesalnim sistemom (Cottaye-orglje), **klavirje** in **pianine** najmodernejših konstrukcij.

3 do 5letna garancija. Ustanovljene l. 1869.

Nizke cene. **Tudi na obroke.**

Tovarna je postavila že nad 6000 instrumentov.

Ilustrirane prospekte orgel, cenike harmonijev in klavirjev gratis in franko.